



Regional oppdragsgiverrapport - Agder 2024

Kolofon

Utgiver: Innovasjon Norge 2025

Foto forside: Copyright Morrow Batteries ASA

Innhold

1 Samlet oversikt over Innovasjon Norges aktiviteter i Agder	3
1.1 Innledning.....	3
1.2 Mål og føringer	3
1.3 Samlet virkemiddelbruk i Agder	3
1.4 Bedriftseksempel – Morrow Batteries ASA	7
2 Innovasjon Norges oppfølging av det fylkeskommunale oppdraget.....	8
2.1 Overordnede føringer og rammer.....	8
2.2 Nærmere om rammer for fylkeskommunalt oppdrag.....	9
2.3 Bevilgninger fylkeskommunalt oppdrag.....	9
2.4 Kommunefordeling fylkeskommunalt oppdrag	10
2.5 Rammebruk fylkeskommunalt oppdrag.....	11
2.6 Bedriftseksempel – Swipload Technologies AS.....	13
3 Innovasjon Norges nasjonale oppdrag i Agder, utenom landbruksoppdraget.....	14
3.1 Nasjonale finansielle virkemidler.....	14
3.2 Lån og garantier	14
3.3 Innovasjonstilskudd	15
3.4 Klynger og nettverk.....	16
3.5 Viktige aktiviteter utover finansielle virkemidler	17
4 Landbruksoppdraget	20
4.1 Landbruksoppdraget – innvilget beløp og antall.....	20
4.2 Fylkesvise IBU-midler	22
4.3 Bedriftseksempel landbruksmidler - Lauvverket	24
5 Resultatvurderinger	25
5.1 Effektmålingen.....	25

1 Samlet oversikt over Innovasjon Norges aktiviteter i Agder

1.1 Innledning

Denne rapporten skal gi en oversikt over bevilgninger fra Innovasjon Norge (IN) til bedrifter i Agder i 2024, samt reflektere aktiviteten ellers i Innovasjon Norge Agder (INA). Det vil i det videre gis særlig informasjon om oppfølging og leveranser knyttet til oppdragene fra Agder Fylkeskommune (AFK), i tillegg til rapport om INA samlet, inkludert forvaltning av nasjonale oppdrag og rammer. Det vil også vises noen bedriftseksempler.

1.2 Mål og føringer

IN tilbyr finansieringstjenester, rådgivnings- og kompetansetjenester, samt nettverks- og profilerings tjenester til næringslivet. IN er en sparringspartner for næringslivet og en inngang til hele virkemiddelapparatet. IN skal være statens og fylkeskommunens virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Hovedmålet er å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling, og utløse regionenes næringsmessige muligheter. IN har tre delmål: Flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer.

1.3 Samlet virkemiddelbruk i Agder

De senere kapitlene vil gi en mer detaljert rapport om virkemiddelbruken. Her i kapittel 1.3 vil det først vises en samlet oversikt over alle bevilgninger som har gått til næringslivet i Agder i rapporteringsåret. Dette inkluderer midler fra de sentrale og de regionale rammene og fra flere departementer. I 2023 er det innvilget kr. 2 144 mill. i Agder. Beløpet fordeler seg på 241 tilsagn.

Dette er det høyeste beløp noensinne bevilget ved Innovasjon Norge Agder. Årsaken er to historisk store bevilgninger til Morrow Batteries ASA i løpet av rapporteringsåret. 14.mars 2024 fikk Morrow Batteries ASA kr 345 mill. innovasjonstilskudd for større batterisatsinger. Og 18. desember fikk Morrow Batteries ASA innvilget totalt 1,5 mrd. i lån fra Innovasjon Norge.

År	2022		2023		2024	
Virkemiddel	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
▣ Lån	252 455 000	34	105 097 625	28	1 566 845 000	19
▣ Tilskudd	322 819 162	205	241 283 750	220	567 832 393	216
▣ Garanti	76 151 250	43	28 125 000	14	9 750 000	6
Totalt	651 425 412	282	374 506 375	262	2 144 427 393	241

Figur 1

Figur 1 viser innvilget beløp og antall saker for årene 2022 – 2024. Det viser en stor økning i innvilget beløp fra 2023 til 2024. Både på lån og tilskudd har Innovasjon Norge Agder historisk høye tall. Antall tilsagn gikk noe ned fra 2022 til 2023, og er ytterligere redusert i 2024 sammenlignet med året før. Figur 1 viser også hvordan tilsagnene fordeler seg på tilskudd, lån og garantier. En tydelig endring er at garantier har en betydelig reduksjon de siste årene. Innovasjon Norge gikk i 2024 inn en ny avtale med Det europeiske investeringsfondet (EIF) og har lansert en betydelig satsing på Vekstgarantiordningen, noe vi forventer å se effekt av fremover.

År	2022		2023		2024	
Sektor	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
S-001 Energi og miljø	377 223 370	34	108 360 125	30	1 922 959 423	39
S-002 Helse	6 961 500	8	5 531 500	7	6 090 925	6
S-005 Landbruk	55 434 840	98	90 112 150	116	75 969 345	94
S-006 Marin	30 611 500	17	14 250 000	8	19 475 000	10
S-007 Maritim	200 000	2	15 120 600	8	13 191 922	13
S-008 Olje og gass	2 425 000	4	4 500 000	2		
S-009 Reiseliv	9 793 452	20	8 335 000	16	6 189 652	14
S-010 Kreativ næring	7 631 500	5	750 000	1	2 760 000	4
S-999 Øvrige områder	84 993 000	51	99 422 000	60	85 791 126	54
X Uspesifisert	76 151 250	43	28 125 000	14	12 000 000	7
Totalt	651 425 412	282	374 506 375	262	2 144 427 393	241

Figur 2

Figur 2 viser hvordan de innvilgede beløpene fordeler seg på de ulike sektorene. Tilsagn til prosjekt som klassifiseres innenfor energi og miljø er fortsatt den største enkeltsektoren når vi ser på innvilget beløp. Landbruk har fortsatt høyest antall saker, men et noe lavere antall enn foregående år. Detaljer om landbruk gis i kapittel 4.

År	2023		2024	
Næringsområde	Beløp	Antall	Beløp	Antall
A1 - Jordbruk/skogbruk	91 021 950	102	64 328 345	71
A2 - Fiske/oppdrett	5 700 000	4	16 595 000	8
C - Industri	67 826 180	40	1 882 947 176	35
D - Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	3 800 000	6	4 170 000	9
F - Bygge- og anleggsvirksomhet	5 000 000	1	7 235 570	11
G - Varehandel- reparasjon av motorvogner	8 460 000	9	11 262 925	13
H - Hotell- og restaurantvirksomhet	690 000	2		
H - Transport og lagring			1 650 000	2
I - Overnattings- og serveringsvirksomhet	1 700 000	2	678 000	3
J - Informasjon og kommunikasjon	55 083 625	39	49 027 421	36
L - Omsetning og drift av fast eiendom	594 620	4	4 039 995	3
M - Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	124 590 000	33	78 787 561	27
N - Forretningsmessig tjenesteyting	7 030 000	12	4 135 400	9
O - Offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning			500 000	1
P - Undervisning	100 000	1	780 000	2
Q - Helse- og sosialtjenester			1 490 000	3
R - Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter	960 000	2	1 300 000	2
S - Annen tjenesteyting	1 650 000	3	15 300 000	5
X - Uspesifisert	300 000	2	200 000	1
Totalt	374 506 375	262	2 144 427 393	241

Figur 3

I figur 3 ser man fordeling på ulike næringsområder. Industri er næringsområdet med flest innvilgede kroner, her ligger nevnte bevilgninger til Morrow Batteries ASA. Med kr. 1,88 mrd. utgjør næringsområdet over 87 % av årets samlede innvilgninger i 2024. Deretter følger Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting, som har mottatt finansiering i 2024 på kr. 78,8 mill. Jordbruk/skogbruk er det tredje største næringsområdet.

År	2023		2024	
Kommunenavn	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Arendal	29 896 600	22	1 878 391 478	25
Kristiansand	134 644 625	59	100 860 879	64
Lindesnes	28 947 500	24	20 511 925	13
Grimstad	25 820 620	21	21 222 919	16
Flekkefjord	25 200 000	4	5 380 000	6
Tvedestrand	9 820 000	7	19 528 092	13
Lyngdal	7 060 000	6	19 154 510	16
Farsund	13 936 000	20	11 618 000	14
Kvinesdal	16 925 000	8	5 918 000	6
Froland	18 700 000	6	3 798 070	3
Lillesand	12 110 000	12	6 010 500	8
Sirdal	3 350 000	5	12 388 750	6
Bygland	4 980 000	7	7 950 000	4
Evje og Hornnes	7 971 500	8	2 133 850	10
Åmli	5 583 950	9	4 462 750	4
Risør	2 450 000	5	5 260 000	7
Iveland	7 500 000	4		
Vennesla	5 470 000	7	2 000 000	6
Hægebostad	5 145 000	7	2 260 000	4
Birkenes	2 960 000	4	3 876 425	3
Vegårshei	945 000	2	4 020 000	2
Valle	2 645 000	4	2 249 250	5
Åseral	970 000	4	2 798 000	2
Gjerstad	380 580	4	1 839 995	2
Bykle	1 095 000	3	794 000	2
Totalt	374 506 375	262	2 144 427 393	241

Figur 4

Figur 4 viser hvordan tilsagn fordeler seg på kommunene det siste året. Av Agders 25 kommuner er det kun til Iveland det ikke er gjort noen tildeling til i 2024. Arendal (med Morrow Batteries ASA) peker seg ut som den kommunen der det er bevilget størst total beløp i rapporteringsåret. Mens Kristiansand kommune har flest tilsagn.

1.4 Bedriftseksempel – Morrow Batteries ASA

MORROW



Morrow Batteries ASA ble etablert i 2020 med ambisjonen om å akselerere det grønne skiftet gjennom kostnadseffektive og bærekraftige batterier. Selskapet har som mål å bli en ledende aktør innen batteriproduksjon i Europa. Per juni 2024 hadde Morrow Batteries ASA mer enn 200 ansatte. Morrow Batteries ASA vil være den første europeiske produsenten av LFP (Litium-jern-fosfat) battericeller på gigawatt-skala, med produksjonsstart i 2025.

Selskapet har allerede drevet en produksjonslinje i Sør-Korea for kundekvalifikasjon, som nå er flyttet til fabrikk i Arendal. Morrow har også et av Skandinavias største forskningscentre for batterier i Grimstad. Selskapet er solid forankret i det europeiske industrielle nettverket og støttes av sterke eiere som Å Energi, Siemens, Danske Pensjonsfond PKA, ABB, Nysnø og NOAH.

Statsminister Jonas Gahr Støre åpnet fabrikk til Morrow Batteries ASA offisielt 16.august 2024.

Selskapet har en rekke engasjement hos Innovasjon Norge på til sammen kr 2,1 mrd. lån og kr 455 mill. tilskudd. Siste innvilgning ble gjort 18. desember 2024 med totalt kr 1,5 mrd. lån. Dette er fordelt på kr 500 mill. lavrisikolån og kr 400 mill. Grønn industrifinansieringslån i transje en, og kr 600 mill. lavrisikolån i transje to. Flere andre statlige virkemiddelaktører har også bidratt til etableringen av Morrow Batteries ASA. SIVA har investert betydelig for å realisere fabrikkbygget. Nysnø er med på eiersiden (2,6%).

2 Innovasjon Norges oppfølging av det fylkeskommunale oppdraget

2.1 Overordnede føringer og rammer

I oppdragsbrev til Innovasjon Norge Agder av 22.2.2024 finner vi de overordnede føringer for bevilgning fra Agder fylkeskommune. FNs 17 bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i de største utfordringene i vår tid. Sentralt står også det fylkesovergripende samarbeidet for å realisere følgende tre avgrensede samfunnsoppdrag (missions):

- Utvikle grønn sirkulær industri gjennom industriell symbiose på tvers av verdikjeder
- Bygge infrastruktur for grønn sirkulær industri
- Kompetanseløft for å realisere grønn sirkulær industri

I tillegg til FNs bærekraftsmål og missons, skal Innovasjon Norge Agders oppdrag møte regionale behov og prioriteringer. Regionplan Agder med tilhørende Handlingsprogram 2023-2026 er også førende for IN Agders arbeid med de bedriftsrettede virkemidlene. Midlene skal bidra til å utløse ny aktivitet i næringslivet i distriktsområdene, som ikke blir tilstrekkelig ivaretatt gjennom nasjonale virkemidler. For 2024 er det presisert at midlene skal bidra til grønn omstilling av næringslivet i distriktene, gjennom å styrke bedriftenes grønne konkurransekraft og støtte prosjekter med positiv miljøeffekt.

Hovedmål er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030. Konkrete kriterier for måloppnåelse er:

- Verdiskaping
- Sysselsetting
- Nyskaping
- Omstilling
- Andel kvinnelige bedriftsledere/-iere
- Prosjekter med positiv miljøeffekt

Innovasjon Norge Agder har prioritert i samsvar med de føringer som er gitt fra oppdragsgiver.

2.2 Nærmere om rammer for fylkeskommunalt oppdrag

Ordningene som kan omfatte hele fylket er markedsavklaringstilskudd, bedriftsnettverkstilskudd og mentortilskudd. I det distriktspolitiske virkemiddelområdet kan midlene brukes til distriktsrettet markedsavklaringstilskudd i tillegg til kommersialiseringstilskudd, bedriftsutviklingstilskudd, investeringstilskudd, samt tapsfond knyttet til risikolån og garantier.

Markedsavklaringstilskudd og kommersialiseringstilskudd er øremerket oppstartsbedrifter. De øvrige ordningene retter seg mot bedrifter uavhengig av stiftelsesår. Bedriftsutviklingstilskuddet kan brukes fleksibelt. Dersom INA innvilger distriktsrettet risikolån eller garantier, brukes rammen kun til å avsette tapsfond. Hvis man innvilger lån eller garantier, er det følgelig ikke hele det nominelle lånebeløpet eller garantisummen som belaster rammen, men kun det kalkulerende tapet. Når det innvilges tilskudd, er det imidlertid - og selvsagt - en belastning av rammen krone for krone.

I oppdragsbrev av 22.02.2024 ble det stilt til disposisjon en samlet bevilgning på 19,5 millioner kr fra Agder fylkeskommune. I tillegg til årets bevilgning kommer inngående midler fra tidligere år, samt at det er gjort noen annulleringer gjennom året. Dette gjør at det har vært mer midler tilgjengelig i 2023 til det fylkeskommunale oppdraget enn det som fremkommer av oppdragsbrevet fra AFK.

Fra og med 2020 skal IN trekke deler av rammen til gjennomføringskostnad. Dette i henhold til oppdragsbrevet. Det er rutiner for rapportering fra IN til fylkeskommunene knyttet til dette. Det henvises til disse rapportene for detaljer om dette.

2.3 Bevilgninger fylkeskommunalt oppdrag

Totalt er det innvilget 25 898 157 kr på det fylkeskommunale oppdraget. Dette er en reduksjon på 17 % sammenliknet med 2023. Nedgangen skyldes i all nedgang i innvilgede distriktsrettede lån og noe færre bedriftsnettverk. Bedriftsrettede tilskudd er på nivå med 2023. Figur 5 nedenfor viser innvilget beløp pr virkemiddelkategori.

År	2022		2023		2024	
Virkemiddelkategori	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
⊕ Lån	3 100 000	1	8 250 000	5	4 445 000	3
⊖ Tilskudd	12 230 870	40	23 018 000	52	21 453 157	53
⊕ Distriktsutviklingstilskudd	7 025 000	11	16 735 000	27	15 664 245	27
⊕ Innovasjonstilskudd	157 500	5	63 000	2	126 000	4
⊕ Klynger og nettverk	1 500 000	2	3 640 000	7	2 615 000	4
⊕ Oppstartstilskudd	3 548 370	22	2 580 000	16	3 047 912	18
Totalt	15 330 870	41	31 268 000	57	25 898 157	56

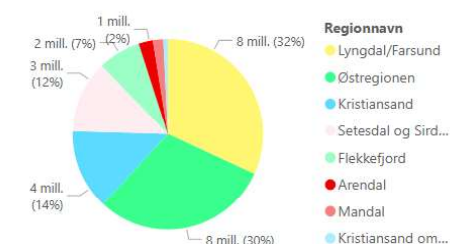
Figur 5

Når det gjelder oppstartstilskudd ser vi en liten økning sammenliknet med 2023. Det er, som i fjor, gitt et Oppstart 2 tilskudd på den regionale rammen. På oppstart 1 tilskudd, tidligere markedsavklaringstilskudd, ser vi en liten økning fra 15 innvilget i 2023 til 17 innvilget i 2024. I 2024 er beløpsgrensen for oppstart 1 tilskudd økt til inntil kr 200 000. Det er totalt gitt i underkant av kr 2,6 mill. til oppstart 1 tilskudd, noe som gir et snitt tilskudd på i overkant av 150 000 kr. Innovasjonstilskudd i tabellen er «mentortilskudd», og det er gitt 4 slike mentortilskudd i 2024.

2.4 Kommunefordeling fylkeskommunalt oppdrag

År	2022		2023		2024	
Kommunenavn	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Farsund	1 920 000	4	3 925 000	4	4 213 000	7
Kristiansand	1 163 000	13	2 461 500	13	3 504 412	14
Risør			2 075 000	4	4 020 000	5
Tvedestrand	1 200 000	2	3 350 000	2	1 335 000	3
Vegårshei	4 600 000	2	545 000	1		
Evje og Hornes	1 131 500	3	2 821 500	6	1 140 000	3
Lyngdal	200 000	1	1 500 000	2	3 030 000	4
Åmli	1 000 000	1	2 350 000	4	600 000	1
Lindesnes	100 000	1	3 000 000	4	455 000	1
Flekkefjord			1 400 000	1	1 150 000	2
Gjerstad	180 000	1	210 000	1	1 839 995	2
Sirdal	900 000	2	1 000 000	1	300 000	1
Hægebostad			1 080 000	1	1 000 000	1
Kvinesdal			1 300 000	1	730 000	2
Bygland			1 910 000	4		
Arendal	911 370	4	750 000	1	229 500	2
Valle	125 000	1	645 000	2	859 250	1
Bykle	100 000	1	645 000	2	794 000	2
Agder	1 400 000	1				
Grimstad	300 000	3	100 000	1	400 000	3
Lillesand			100 000	1	200 000	1
Åseral	100 000	1			98 000	1
Froland			100 000	1		
Totalt	15 330 870	41	31 268 000	57	25 898 157	56

Regionfordeling siste år



Innvilget beløp fordelt på kommunenavn siste år



Figur 6

Farsund er den kommunen som har mottatt størst beløp fra rammen totalt med kr 4 213 000. 19 av de 25 kommunene har mottatt tilskudd og/eller lån fra den fylkeskommunale rammen i 2024. Kristiansand har fortsatt høyest antall saker. Dette har sin forklaring i at en stor andel av oppstart 1 sakene tilhører Kristiansand.

År	2022		2023		2024	
Virkemiddel	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Tilskudd	13 773 370	38	5 948 000	23	14 715 812	32
Landsdekkende etablerertilskudd	10 923 370	31	5 248 000	22	11 860 812	27
Etablerertilskudd	1 950 000	6	700 000	1	855 000	3
Tilskudd til studententreprenørskap	900 000	1			2 000 000	2
Lån	5 400 000	4	9 317 625	6	3 570 000	2
Innovasjonslån	5 400 000	4	9 317 625	6	3 570 000	2
Totalt	19 173 370	42	15 265 625	29	18 285 812	34

Figur 7

Figur 7 viser antall tilsagn og beløp, på både regionale og nasjonale midler, rettet mot oppstartsbedrifter. Totalt sett er det en økning på antall tilsagn og beløp sammenliknet med fjoråret. Vi ser en økning i antall og beløp på tilskudd til oppstartsbedrifter, mens oppstartlån er synkende sammenliknet med 2022 og 2023. To studentbedrifter, Paral Dynamics og GADR, fra Agder fikk tildeling på kr 1 mill. hver fra den nasjonale ordningen for tilskudd til studententreprenørskap.

2.5 Rammebruk fylkeskommunalt oppdrag

Samlet er kr. 25 898 157 av 2024-tilsagnene definert å komme fra rammer knyttet til fylkeskommunalt oppdrag. Tilskudd belaster rammen krone for krone. Lån belaster rammen kun med det beløpet som svarer til tapsavsetningen IN gjør. Siden det handler om lån med relativt høy risiko, avsettes en ramme til tapsfond, avhengig av den risiko lånet vurderes til.

Samtidig gjøres det også belastninger på rammen som ikke fremstår som en bevilgning, herunder det beløpet som trekkes som gjennomføringskostnad. Det gjør det hele ganske komplekst, men oppstillingen nedenfor skal gi et fullstendig bilde av rammebruken opp mot tildelingsbrevet.

Ramme (Oppdragsbrev 2024)	19 500
Overført fra 2023	5 724
Annullert tidligere års tilsagn	4 407
Trukket til gjennomføringskostnader	- 2 360
Nettoramme 2024	27 271
Oppstart 1/Markedsavklaringstilskudd	2 593
Mentortilskudd	126
Bedriftsnettverk	2 615
Distriktsrettet bedriftsutviklingstilskudd (DBU)	15 534
Oppstart 2 distrikt	455
Tapsavsetning distriktsrettet risikolån	514
Totalt forbruk 2024	21 837
Rest ramme	5 434

Figur 8

Kort om forskjeller mellom figur 5 og figur 8:

- I figur 5 fremkommer kun bevilgninger. Fratrukk til gjennomføringskostnader og avsetning til tap for risikolån er ikke med i figur 5. Dette vises i figur 8. I figur 8 vises alle belastninger på rammen, lånebeløp som vises i figur 5 er ikke med i figur 8. Lån skal tilbakebetales, belastningen på rammen blir kun avsetning til antepert tap.

- For gjennomføringskostnader er det trukket kr 2 359 980. Dette er dekning til INs arbeid med forvaltning av den fylkeskommunale rammen. Landets fylkeskommuner mottar en egen rapport fra IN sentralt som redegjør for hvordan dette tallet fremkommer. Beregning av gjennomføringskostnader gjøres i henhold til retningslinjer, som også står i oppdragsbrevet.

- Det som i figur 5 benevnes som Innovasjonstilskudd er Mentortilskudd.

Samlet tilgjengelig ramme for 2024 med ny ramme, overføringer fra i fjor og annulleringer fra tidligere år var på kr 27 271 000. Av dette er kr 21 837 000 benyttet. Det er omtrent 2,3 millioner kroner mer enn hva som var ny tildelt ramme for 2024. Dette viser at Innovasjon Norge Agder har hatt et høyt aktivitetsnivå på fylkeskommunale midler også i 2024.

Aktiviteten er absolutt størst på distriktsrettede bedriftsutviklingsmidler. På oppstartsvirkemidler er det kun gitt et distriktsrettet oppstart 2 tilskudd. Dette må sees i sammenheng med den nasjonale rammen for oppstartstilskudd. Her er det gitt ytterligere tilskudd, også til distriktskommuner.

19 av 56, dvs. 34 % av sakene på distriktsrammen var kvinnerettet, dette er en reduksjon fra 2024 hvor 46% av sakene var kvinnerettet. På 37,5 % av sakene er det krysset for miljøeffekt, det er noe høyere enn i fjor da det var 35% av sakene som var avkrysset for miljøeffekt. Dette kriteriet er fra 2023 knyttet opp mot miljømålene i EUs taksonomi og er dermed noe strengere enn tidligere års miljøeffektavkrysning. Til tross for strengere kriterier ser vi altså en økning på miljøeffekt. 50 av 56 innvilgede saker er til bedrifter kategorisert som «liten bedrift» iht. EØS reglenes kriterier.

Ved årets slutt gjenstår i overkant av 5 millioner kroner restmidler på rammen. Disse overføres til 2024.

2.6 Bedriftseksempel – Swipload Technologies AS



Swipload Technologies AS ble etablert i 2019 i Farsund kommune med mål om å digitalisere transportbransjen med modernisert og effektiviserende programvare for transportplanlegging og -administrasjon. Swipload er en digital plattform for formidling av transportoppdrag som kan brukes av alle som har transportbehov, som vareeier, befrakter, speditør eller transportør.

Selskapet har nå sitt hovedkontor i Kristiansand. Siden lanseringen har Swipload Technologies AS landet avtaler med store kunder som E.A. Smith, Optimera, Bitema, Motek, Sekkingstad, Wittusen & Jensen, O.B Wiik og Doka.

Siden oppstarten har Swipload Technologies blitt støttet av flere virkemiddelaktører. Swipload Technologies har vært målbedrift hos Lister Nyskaping og under oppstarten fått tilskudd fra Farsund kommunes næringsfond. Selskapet har også fått forskningsstøtte fra Forskningsrådet. Fra Innovasjon Norge har Swipload Technologies mottatt tilskudd til markedsavklaring, kommersialiseringstilskudd, mentorstøtte, oppstartslån, innovasjonslån og Pilot-T tilskudd.

Selskapet har i sin statusrapport på pågående Pilot-T prosjekt blant annet meldt følgende:
Prosjektet har hatt svært god fremdrift, med sterk forankring hos pilotkunden. Deres engasjement og tillit til oss har vært avgjørende for at vi har kunnet levere over forventning. På grunn av den betydelige oppmerksomheten vi har fått fra pilotkunde, har vi også hatt mulighet til å allokere flere ressurser enn opprinnelig budsjettert internt. Dette har gitt oss en enda raskere fremdrift, og vi ligger an til å fullføre prosjektet tidligere enn planlagt. Kommersielt har dette også vært en stor suksess. Pilotkunden har besluttet å rulle ut Swipload, inkludert denne løsningen, på alle sine 30 avdelinger i Norge så raskt som mulig.

3 Innovasjon Norges nasjonale oppdrag i Agder, utenom landbruksoppdraget

3.1 Nasjonale finansielle virkemidler

År	2022		2023		2024	
VM-gruppering/kategorier	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Lån	249 355 000	33	93 347 625	22	1 562 400 000	16
Lavrisikolån	16 480 000	12	7 030 000	4	1 100 000 000	2
Risikolån og garantier	232 875 000	21	86 317 625	18	462 400 000	14
Tilskudd	257 690 000	65	127 428 600	47	437 986 063	55
Innovasjonstilskudd	231 685 000	42	118 800 600	34	390 820 865	31
Klynger og nettverk	14 075 000	4			18 125 000	5
Oppstartstilskudd	10 525 000	17	3 468 000	8	11 667 900	14
Næringsspesifikke utviklingstiltak	1 405 000	2	5 160 000	5	17 372 298	5
Garanti	76 151 250	43	28 125 000	14	9 750 000	6
Totalt	583 196 250	141	248 901 225	83	2 010 136 063	77

Figur 9

I oversikten er alle nasjonale oppdrag med. Dersom vi ser bort fra landbrukstilskuddene, er de fleste av tilskuddene via rammer fra Nærings- og fiskeridepartementet. Om landbrukstilskudd holdes utenfor (omtales i kapittel 4), ser vi at det er innvilget samlet fra disse nasjonale oppdragene kr 2 mrd. i 2024. Beløpssmessig en stor økning sammenliknet med 2023, grunnet bevilgningene til Morrow Batteries ASA. Antallet saker er noe lavere med 77 saker i 2024, mot 83 saker i 2023. Vi ser nedgang på samtlige områder, med unntak av næringsspesifikke utviklingstiltak. Det er innvilget kr 17,3 mill., en kraftig økning sammenliknet med kr 5,1 mill. i 2023. Dette skyldes at det er 3 innvilgede prosjekter under pilot-T ordningen, mens det i 2023 kun ble innvilget støtte til et pilot-T prosjekt.

3.2 Lån og garantier

Det er innvilget totalt mer lån i 2024, sammenliknet med 2023. Lån til Morrow Batteries på 1,5 milliarder kroner i 2024 påvirker statistikken kraftig, og ser vi bort fra dette lånet er lån og garantier redusert sammenliknet med fjoråret.

Lavrisikotilsagnene har gått ned i antall saker, mens beløpet er høyere enn noen gang grunnet nevnte lån til Morrow Batteries ASA. Dette er en låneordning der IN krever god pantesikkerhet og som ellers er ganske sammenlignbart med vanlige banklån. Tilsagn til risikolån har også gått ned fra 2022 til 2023, og endte i 2023 på kr 89,8 mill. Antall risikolån er også litt redusert sammenliknet med foregående år.

Av risikolånporteføljen utgjør Vekstlån kr 29,5 mill. Dette er et nytt låneprodukt i INs portefølje. Vekstlån gir bedrifter økt arbeidskapital for å akselerere veksten på internasjonale markeder.

Innovasjon Norge har inngått avtale med Det Europeiske Investeringsfondet (EIF), som under gitte betingelser kan garantere for deler av lånebeløpet slik at låntaker kan få bedre betingelser.

Det er kun gitt 2 oppstartslån i rapporteringsåret, mens det ble gitt 6 slike lån i 2023. Tilsagn til garantier har gått ytterligere ned i 2024. Årsaken er reduksjon i etterspørsel på ordningen Vekstgaranti. Det er en ordning der ordinær bank yter kreditt til kunden, og der IN garanterer overfor banken for en viss andel av et eventuelt tap. På denne måten bidrar IN til at banken kan ta noe mer risiko enn de ellers ville gjort. I 2024 ble det gitt garantier fra denne ordningen tilsvarende kr 9,75 mill. til bedrifter i Agder.

3.3 Innovasjonstilskudd

Ordninger bytter navn og/eller koding og visse ordninger kommer til, så det kan være vanskelig å sammenligne direkte fra år til år. Nedenfor er det lagt inn en spesifisering av tilsagnene som kommer under kategorien Innovasjonstilskudd, for å gi et bilde av hva det kan dreie seg om. Dette er interne virkemiddelkoder, så det gis derfor en kort forklaring til de største postene. Kolonnene til venstre viser tall for 2022, i midten er for 2023 og til høyre tallene for 2024.

☐ Innovasjonstilskudd	231 685 000	42	118 800 600	34	390 820 865	31
UT-INNO-BATTERI					345 000 000	1
UT-Miljøteknologi	160 400 000	17	48 215 000	13	20 850 009	8
UT-IK-P	32 280 000	11	18 650 000	7	15 022 540	6
UT-P75-GRØNN-PLATTFORM	31 800 000	5	6 500 000	2	2 398 000	1
UT-GRØNN-PLATTFORM			38 000 000	2		
UT-IK-O	3 780 000	2	5 850 000	2	2 000 000	1
EDIH-INNO-SMB					3 095 890	3
N-BIOØK	2 225 000	4	450 000	1		
KD-EUKL	800 000	1	800 000	1	850 000	1
EDIH-DRIFT					1 022 769	1
UT-NÆRINGSFREMME			335 600	6	581 657	9
UT-BIOØK	400 000	2				

Figur 10

UT-INNO-BATTERI er bevilgningen til Morrow Batteries ASA for store batterisatsinger. UT-P75-Grønn-Plattform er Grønn Plattform tilskudd. Dette er midler knyttet til en egen utlysning, der konsortier av bedrifter søker om tilskuddsmidler til grønne utviklingsprosjekter. Det var ingen utlysning for Grønn plattform i 2024. Innvilgede sak er en omdisponering i et prosjekt som opprinnelig ble innvilget i 2023. Ny utlysning for Grønn plattform kommer i 2025.

UT-Miljøteknologi er miljøteknologitilskudd; en ordning som gir tilskudd til utvikling, pilot og demonstrasjon av ny miljøteknologi. I 2022 ble det bevilget ekstraordinære tilskudd fra denne rammen til de store satsingene på Morrow Batteries og Biozin. I 2024 ser vi ytterligere en nedgang i miljøteknologisaker. Kr 20,9 mill. ble bevilget fra rammen i vårt fylke.

Det er verdt å merke seg at Statbudsjett bevilgning på UT-Miltek ordningen de siste årene er kraftig redusert (150 mill.). Historisk har dette vært en svært godt benyttet ordning av næringslivet

på Agder. I en tid hvor grønn omstilling er i fokus er det et paradoks at verktøykassen for grønn omstilling er redusert.

Gjennom EU Digital Europe Programme investerer EU i teknisk infrastruktur og digital kompetanse som norske bedrifter, klynger, og andre forsknings- og innovasjonsaktører kan ta del i. Midler tilgjengelig gjøres gjennom utlysninger. Innovasjon Norge utgjør sammen med Digitaliseringsdirektoratet (Digdir) og Forskningsrådet den nasjonale koordineringsgruppen for oppfølging av DIGITAL Europa. Et av tilbudene som gis er digitale kompetanseløft og tilgang til testinfrastruktur fra European Digital Innovation Hubs (EDIH). Norge har to EDIH-er som tilbyr tjenester til sterkt rabatterte priser til bedrifter. Den ene av disse er E-DIH Oceanopolis som holder til i Agder. Innovasjon Norge medfinansierer fra 2024 EDIHene på vegne av Digitaliserings og Forvaltningsdepartementet. Denne finansieringen vises på virkemiddelkode EDIH-DRIFT i figur 10. Innovasjon Norge har også gitt tilskudd til tilbydere av innovasjonsstøtte under EDIH-INNO-SMB, og i 2024 har EDIH Oceanopolis, Innoventus Sør og Mechatronic Innovation Lab AS mottatt slik støtte i Agder.

UT-NÆRINGSFREMME er en ordning som ble lansert i 2023. Stikkord her er eksportfremstøt og tilskudd til å delta på messer. Kr 581 657 fordelt på ni tilsagn ble innvilget i 2024 i vårt fylke. Dette er en økning sammenliknet med fjoråret.

3.4 Klynger og nettverk

År	2022		2023		2024	
VM-gruppering/kategorier	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
 Klynger og nettverk	14 075 000	4			18 125 000	5
UT-GCE	5 000 000	1			6 000 000	1
UT-MODNE-KLYNGER	3 475 000	1			3 625 000	1
N-HUB-NODE					6 000 000	2
N-GCE	5 000 000	1				
N-SIRK-SAM					2 500 000	1
N-BEDRNETT-NY	600 000	1				

Figur 11

I 2024 er det totalt innvilget 5 tilsagn og totalt kr 18,1 mill. til klynger og nettverk i Agder fra nasjonale rammer. UT-GCE er driftsbevilgning til GCE Node Service AS, mens EYDE klyngen har fått sin finansiering fra ordningen for modne klynger. Høsten 2023 hadde Innovasjon Norge utlysninger av midler til Hub-node-prosjekter og Samarbeidsprosjekter for sirkulære verdikjeder. Evaluering og prioritering av søknadene ble gjort høsten 2023, mens formell beslutning av sakene ble gjort i 2024. Bevilgningene vises i figur 11 under kodene N-HUB-NODE og N-SIRK-SAM. I Agder fikk fire søknader tilsagn fra utlyste rammer. Hub-node prosjektene til Agder tresenter og Innakva klyngen ble innvilget kr 3 mill. hver.

Eydeklyngens prosjekt Collaborative Industry Resource Catalyst (CIRC) ble innvilget med 2,5 mill. kr. Dette prosjektet har til hensikt å tilrettelegge for infrastruktur industriell symbiose, og er et viktig bidrag i regionens arbeid med de avgrensede samfunnsoppdragene (missions).

Klyngeprogrammet har de siste årene blitt betydelig endret, og finansieringen av programmet er redusert fra oppdragsgiver. Det ble gjennomført klyngeforum både vår og høst i 2024. Mot slutten av 2024 gjorde Innovasjon Norge Agder noen endringer i oppfølgingen av våre regionale klynger. Innovasjon Norge Agder har ikke lenger en fulltids klyngerådgiver, men oppfølgingen er nå fordelt på flere ressurser. Etter ønske fra klyngene fortsetter vi med rollen som observatør i styrene i Eydeklyngen, GCE Node og Digin.

3.5 Viktige aktiviteter utover finansielle virkemidler

Mobilisering, innovasjonsrådgivning og kompetanseheving

Innovasjonsrådgiveren har ansvar for bærekraftarbeidet regionalt og har vært en støttespiller i kundedialogen knyttet til finansieringssaker gjennom bruk av taksonomien, ansvarlig næringsliv og bærekraftsrisiko (ESG). Innovasjonsrådgiveren har også bidratt i utviklingen av nye tjenester og produkter innen bærekraftsarbeidet for Innovasjon Norge sentralt. Herunder blant annet utvikling av selvevalueringsverktøy for bærekraft og kompetansemoduler innen bærekraft til INs digitale kompetansesenter.

I samarbeid med SIVA aktørene i regionen (inkubator og næringshager) har det vært planlagt og gjennomført webinarer med tematikk knyttet til bærekraft. I desember holdt vi webinaret «Hva betyr vektlegging av 30 % bærekraft i offentlige anskaffelser», med over 200 påmeldte. Innovasjon Norge Agder er deltager i fagforum for bærekraft i regi av UN Global Compact Norway, Region Sør. Her koordineres alle arrangementer og tiltak for næringslivet i Agder; [Om:sør](#).

Innovasjonsrådgiveren sitter i et nasjonalt innsatsteam for å arbeide med prioriterte bedrifter innenfor internasjonal vekst, og koordinerer aktiviteter på regionnivå i forbindelse med dette arbeidet.

Internasjonalisering

Alle i IN Agder har ansvar for å bidra til at våre selskap lykkes med vekst og internasjonalisering. Vi har også en egen internasjonaliseringsrådgiver som har et særlig ansvar for å tilby kompetanse, nettverk, koblinger mm til våre bedrifter innenfor temaet eksport og internasjonalisering. I 2024 har internasjonaliseringsrådgiver også hatt rollen som global forretningsutvikler på hydrogen, ammoniakk og CCUS. Kobling mot våre kontorer i utlandet er en viktig del internasjonaliseringsarbeidet i IN.

Det har blitt satt et ekstra fokus på å øke eksportsatsningen gjennom Nasjonalt eksportråd sitt arbeid «Hele Norge Eksporterer». Per nå er det flere satsninger innenfor havvind, grønn skipsfart,

helse, vareproduksjon og design og turisme. I disse satsningen styrker det offentlige Norge sitt arbeid og leveranser for å støtte nye og eksisterende eksportører i sitt markedsarbeid. Agder bedrifter er godt representert på disse programmer og aktivitetene både i Europa, Amerika og Asia.

Gjennom regjeringens internasjonale arbeid, «Hele Norge Eksporterer», og IN sitt eget arbeid er det generelle fokuset på internasjonalisering økt. Et eksempel er Norges handelsavtale med India fra 2024 har resultert i at flere store og etablerte selskaper fra Agder har intensivert sitt arbeid mot det indiske markedet.

Generelt er det veldig gode regionale aktører på IN sine programmer og tjenester, både fra etablerte aktører samt nye eksportører. Dette som et resultat av økt eksport og internasjonaliseringsfokus ved regionskontoret i Agder. Tjenesteporteføljen til Innovasjon Norge innen eksport er relativt lik, men det er et sterkt fokus på å jobbe med de riktige sektorene og de riktige selskapene. Det vil si aktører som har produkter og tjenester samt et grunnlag for vekst via internasjonale relevanser får mer fokus. Lokalt i IN Agder jobber vi derfor med lokal oversikt over aktuelle sektorer, samt hvilke selskaper innen sektorene som har kapasitet og mulighet for vekst.

Sammen med utekontorene tilbyr vi 1:1 rådgivning, internasjonale paviljonger og delegasjoner, Global Growth og Global Gateways. Det er vekst i antall selskaper fra Agder som deltar eller får tjenester fra våre utekontor i 2024 sammenlignet med 2023. Samarbeidet med andel vekstkraftige bedrifter øker. Andelen selskaper som har brukt Innovasjon Norge sine eksporttjenester flere ganger og over flere år øker.

I forlengelsen av arbeidet med Merkevarer Norge ble opphavsmerket Made in Norway lansert i starten av 2024. Dette merket er også av interesse og relevant for flere bedrifter i Agder. Innovasjon Norge sitt tilbud om messestøtte der det ikke er en «Team Norway» paviljong er et godt og etterspurt tilbud. Alle bedrifter i regionen har i tillegg tilgang til vårt digitale Kompetansesenter, som for eksport nå inkluderer kurs, landintroduksjoner og markedsrapporter. IN har også videreført vårt tilbud med eksportguider, gratis tilgang til toll- og dokumentdatabase mm. på våre nettsider. IN fortsetter å jobbe mot et mer fokusert tilbud for bedrifter som har særlig gode forutsetninger til å lykkes internasjonalt.

EU-midler

EU-midlene er ikke med i noen av tabellene i rapporten, siden dette ikke er midler som er innvilget av IN. Det tas likevel med noen ord om EU, siden IN har en rolle med å mobilisere til EUs finansieringsordninger og å bistå bedrifter som søker. I 2021 ble EUs 9. rammeprogram med varighet over 7 år lansert. I den forbindelse knyttet Norge seg til nye EU program som åpner muligheter for næringslivet. Sammen med andre virkemiddelaktører har IN en rolle med å bistå

norske bedrifter i forbindelse med følgende program – Cosme, Digital Europe, Invest EU, European Defence Fund og Horisont Europa, som er verdens største finansieringsprogram for forskning og innovasjon.

IN Agder har en 50 % EU-rådgiver (deles med Rogaland), som har et særlig ansvar for å være sparringspartner og bidra overfor bedrifter i vår region som vil søke EU-midler. Høyest fokus er det på næringslivets deltagelse i Horisont Europa.

Bedrifter i Agder har vært aktive i konkurransen om EU-midler siden oppstarten av Horisont Europa. Totalt har 57 aktører i Agder fått tilslag på EU-søknader, enten som koordinører eller prosjektpartnere.

Nøkkeltall mobilisering og deltagelse til Horisont Europa i Agder:

- Totalt innsendte søknader 2021-2024: 192 (Næringsliv 84)
- Totalt innvilgede prosjekter 2021-2024: 57 (Næringsliv 30)
- Suksessrate deltagelser: 29,7 % (Næringsliv 35,7%)
- Total finansiering av innvilgede prosjekter i 2024: 3,3 MEUR
(23,8 MEUR hittil i programperioden)
- Antall prosjekter med koordinatørrolle: 3

4 Landbruksoppdraget

4.1 Landbruksoppdraget – innvilget beløp og antall

Oppdrag som kommer fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) dreier seg om diverse tilskudd knyttet til biogass og bioøkonomi, landbrukstilknyttet mat og reiseliv og ikke minst midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket, som kort benevnes som fylkesvise IBU-midler. IBUmidler fordeles som rammer til det enkelte fylket, og er dermed også en del av oppdraget fra AFK til INA. De øvrige LMD-ordningene er landsdekkende. Figuren nedenfor gir en samlet oversikt over landbruksoppdraget og tilhørende bevilgninger i Agder.

År	2022		2023		2024	
VM-gruppering/kategorier	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
▢ Lån			3 500 000	1		
▢ Risikolån landbruk			3 500 000	1		
▢ Tilskudd	52 898 292	100	90 837 150	121	108 393 173	108
▢ Bioenergiprogrammet	3 704 000	12	2 747 620	19	3 715 000	8
▢ Bionova - tilskudd til bioøkonomi og klimatiltak			6 985 000	13	32 628 828	15
▢ Fylkesvise BU-midler	43 875 292	80	74 804 530	82	70 509 345	80
▢ Fylkesvise BU-midler - Tradisjonelt jord- og hagebruk	33 037 000	49	67 342 950	69	61 113 600	61
BU-GEN-TR	6 447 000	11	3 350 000	4	5 660 000	9
BU-GJLAGER			100 000	1	250 000	1
BU-IVT-TR	26 590 000	38	62 068 000	43	53 833 000	33
BU-RES-TR			1 824 950	21	1 370 600	18
▢ Fylkesvise BU-midler - Utviklingstiltak/nye næringer	10 838 292	31	7 461 580	13	9 395 745	19
BU-BU	150 000	1	310 000	3	1 971 175	8
BU-ESTIP-UT	558 292	9	41 000	1	50 000	1
BU-IVT-TI	10 130 000	21	7 110 580	9	7 374 570	10
▢ Utviklingsprogram for lokalmat og grønt reiseliv	5 319 000	8	6 300 000	7	1 540 000	5
▢ Utviklingsprogram for lokalmat og grønt reiseliv	5 319 000	8	6 300 000	7	1 540 000	5
MAT-PROD	330 000	2			740 000	2
MAT-REIS	289 000	3	300 000	2	300 000	2
MAT-VEKST	1 000 000	1	4 000 000	4	500 000	1
Totalt	52 898 292	100	94 337 150	122	108 393 173	108

Figur 12

Som man ser er det økende bevilgninger fra år til år, og i 2024 er samlet tilsagn på hele kr 108,4 mill. De siste årene har landbruksoppdraget økt kraftig og vi ser både betydelig flere store saker i 2024. De fylkesvise IBU-midlene svarer til alle virkemidlene som starter med «BU» i figur 11. Disse omtales i kapittel 4.2.

Bioenergiprogrammet er tilskudd til fornybar energi i landbruket, for eksempel anlegg for varmesalg for bioenergi, gårdsvarmeanlegg, biogassanlegg mm. Sammenliknet med 2023 er det en reduksjon i antall saker. Innvilget beløp viser en økning, altså er det i snitt innvilget høyere beløp pr sak i 2024.

Gjennom Bionova tilbyr Innovasjon Norge tilskudd til investeringer og utvikling av løsninger for å effektivisere ressursbruk eller redusere klimagassutslipp innen jordbruk, skogbruk eller havbruk. På Bionova er det en liten økning i antall saker fra 13 i 2023 til 15 i 2024. Beløpsmessig ser vi en stor økning fra kr 7 mill. i 2023 til kr 32,6 mill. i 2024. Det er altså innvilget flere store bevilgninger på Bionova i 2024 sammenliknet med fjoråret. Agder Tresenter fikk innvilget kr 8,1 mill. fra Bionova til Innotre - et verdikjedeløft. Ecofishcircle AS og Stolt Seafarm Turbot Norway AS mottok Bionova tilsagn på hhv. Kr 5,5 mill. og kr 3,4 mill.

MAT-VEKST- tilsagnene er tilskudd til Vekstfinansiering til mat- og reiselivsbedrifter som er tilknyttet landbruket og rein-næringen. Her ser vi en betydelig reduksjon sammenliknet med 2023. I 2024 ble det kun innvilget et tilsagn på kr 0,5 mill. Til sammenlikning ble det innvilget kr 6,0 mill. i vårt fylke i 2023.

MAT-REIS er mentortilskudd, som gjerne gis i tilknytning til vekstfinansieringen eller andre mat/reiselivsprosjekter.

År Kommune	2022		2023		2024	
	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Åmli	4 270 000	8	3 233 950	5	3 862 750	3
Arendal	2 025 000	4	2 491 000	7	2 903 000	8
Åseral	422 000	1	970 000	4	2 700 000	1
Birkenes	3 760 000	7	2 460 000	3	3 876 425	3
Bygland		1	3 070 000	3	7 950 000	4
Bykle	2 662 000	3				
Evje og Hornes	2 180 000	6	5 150 000	2	993 850	7
Farsund	4 796 000	8	5 711 000	14	4 405 000	6
Flekkefjord	1 195 000	4	1 300 000	1	2 230 000	3
Froland	1 000 000	1	7 200 000	3	3 798 070	3
Gjerstad	200 000	1	110 580	2		
Grimstad	1 794 000	7	12 220 620	15	4 075 000	5
Hægebostad	1 700 000	4	4 040 000	5	1 260 000	3
Iveland	470 000	2	7 500 000	4		
Kristiansand	2 720 840	9	2 510 000	7	11 840 913	14
Kvinesdal	935 000	2	3 725 000	5	5 188 000	4
Lillesand	2 200 000	2	2 710 000	7	412 500	3
Lindesnes	11 468 452	15	12 255 000	15	10 860 000	8
Lyngdal	4 680 000	6	5 560 000	4	11 374 510	10
Risør	1 630 000	3			350 000	1
Sirdal	90 000	1	2 350 000	4	12 088 750	5
Tvedestrand	400 000	2	3 400 000	3	10 814 405	5
Valle			2 000 000	2	1 390 000	4
Vegårshei			400 000	1	4 020 000	2
Vennesla	2 300 000	3	3 970 000	6	2 000 000	6
Totalt	52 898 292	100	94 337 150	122	108 393 173	108

Figur 13

Som man ser i figur 13 er det bevilgninger fra landbruksoppdraget til hele fylket. Det er bare Gjerstad, Iveland og Bykle det ikke var tilsagn til fra dette oppdraget i 2024. Sirdal kommune peker seg ut som den kommunen med høyest beløp i 2024. Det er innvilget hele kr 12 mill. fordelt på fem gårdsbruk i Sirdal. I Kristiansand kommune er det gitt flest tilsagn med 14 innvilgninger i 2024, en dobling sammenliknet med 2023. Snitt beløp er økt betydelig med nesten 30 % fra 2023 til

2024. I forrige rapporteringsår var gjennomsnittlig tilskudd kr 0,73 mill., mens snittbevilgning for 2024 er kr 1 mill.

4.2 Fylkesvise IBU-midler

Som nevnt er IBU-midlene en del av oppdragsbrevet fra fylkeskommunen. Innenfor rammene av hva IBU-forskriften bestemmer, kan man ha fylkesvise prioriteringer. Landbruksstrategi 2022-2024 og de regionale prioriteringene legges til grunn i vårt fylke. Som følge av resultatene i jordbruksforhandlingene de siste årene har rammen for IBU-tilskudd økt fra år til år i perioden 2022 til 2024. I 2022 var den på kr 44 mill., mens oppdragsbrev for 2023 ga en ny ramme på kr 66 mill. I 2024 var rammen for IBU-midler kr 68 mill. i Agder. I tillegg har det vært tilgjengelig overførte midler fra forrige år og annullering av tidligere innvilgninger.

År	2022		2023		2024	
VM-gruppering/kategorier	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
☐ Fylkesvise BU-midler	43 875 292	80	74 804 530	82	70 509 345	80
☐ Fylkesvise BU-midler - Tradisjonelt jord- og hagebruk	33 037 000	49	67 342 950	69	61 113 600	61
BU-GEN-TR	6 447 000	11	3 350 000	4	5 660 000	9
BU-GJLAGER			100 000	1	250 000	1
BU-IVT-TR	26 590 000	38	62 068 000	43	53 833 000	33
BU-RES-TR			1 824 950	21	1 370 600	18
☐ Fylkesvise BU-midler - Utviklingstiltak/nye næringer	10 838 292	31	7 461 580	13	9 395 745	19
BU-BU	150 000	1	310 000	3	1 971 175	8
BU-ESTIP-UT	558 292	9	41 000	1	50 000	1
BU-IVT-TI	10 130 000	21	7 110 580	9	7 374 570	10

Figur 14

Tabellen ovenfor viser det alle virkemidler som begynner med «BU» som utgjør tilsagnene fra IBU-rammen. IBU-midlene kan brukes til investeringer både innenfor tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer til landbruk (BU-IVT-TR og BU-IVT-TI). Midlene kan også brukes i tilknytning til oppstart av ny næring på gården (BU-ESTIP-ET og BU-ESTIP-UT), og til bedriftsutvikling (BU-BU).

Det er også en egen innretning av midlene som kan brukes til mindre investeringer i forbindelse med generasjonsskifte; også dette både knyttet til tradisjonell landbruksproduksjon og til tilleggsnæringer (BU-GEN-TR og BU-GEN-TI). Videre er det eget virkemiddel som brukes i forbindelse med investering i gjødsellager (BU-GJLAGER).

Nytt fra 2023 var at man kan søke om midler til å gjøre en ressurskartlegging (BU-RES-TR). Det er særlig brukt i forbindelse med vurdering av om man skal satse videre og investere i løsdriftsfjøs.

Sammenlignet med 2023 er det en liten reduksjon i 2024 både med hensyn til antall saker og beløp innen tradisjonelt jord- og hagebruk. På nye næringer ser vi en økning fra 13 saker og kr 7,5 mill. i 2023 til 19 saker og kr 9,4 mill. i 2024.

Det kan ellers nevnes at pågangen av søknader på IBU midler var så stor i 2024, at Innovasjon Norge Agder brukte opp tilgjengelige ramme i løpet av høsten. Dette resulterte i at et mindre antall saker innkomne i 2024 ble overført til behandling på neste års ramme i 2025.

Totalt ble det i 2024 bevilget kr 70 509 345 IBU-midler i Agder.

Kun produksjonsrettede saker

År	2022		2023		2024	
Hovedproduksjon	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
01. Mjølkeproduksjon (antall årskyr)	16 055 000	21	33 609 950	38	24 878 400	22
03. Storfekjøtt (antall slakt/år)	9 392 000	16	12 420 000	10	16 964 200	17
04. Sauehold (antall vinterfora)	4 000 000	3	5 510 000	8	9 015 000	10
05. Smågrisprod. (antall årspurker)					3 950 000	2
06. Slaktegrisprod. (antall stk/år)					68 000	1
07. Eggproduksjon (antall høner pr. innsett)	100 000	1	200 000	2	190 000	2
08. Slaktekylling (antall pr. år)			195 000	1		
20. Kornlager (tonn)					1 120 000	1
21. Potetlager (tonn)	815 000	2	1 200 000	1	3 400 000	1
22. Grønnsak-, bær-, fruktlager (tonn)	1 000 000	1			570 000	2
71. Fukt- og bær dyrking (antall dekar)					230 000	1
71. Fukt- og bær dyrking, planting/plantasje(antal	185 000	1				
Totalt	31 547 000	45	53 134 950	60	60 385 600	59

Figur 15

Som vi ser i figur 15 var den største veksten innen storfeproduksjon, hvor det vært en rekke store investeringssaker på omlegging til løsdriftskravet som kommer. Det er også fortsatt store investeringer på melkeproduksjon, men vi ser en reduksjon både i beløp og antall saker enn i 2023.

På melkeproduksjon er snittbeløp pr sak betydelig økt også i 2024, i tråd med økt handlingsrom for støtteutmåling fra og med 2023 i rapporteringsårets Jordbruksforhandlinger.

4.3 Bedriftseksempel landbruksmidler - Lauvverket



© Innovasjon Norge

På bildet: Regiondirektør for Innovasjon Norge i Agder Sveinung Hovstad, eierne Jan Petter Gysland og Trond Hamran, og fylkesordfører Arne Thomassen.

Jan Petter Gysland og Trond Hamran har etablert Lauvverket AS på Snartemo i Hægebostad. Dette er et sagbruk som har spesialisert seg på lauvtre. Deres kjernevirksomhet er produksjonen, markedsføring, bearbeiding, salg og formidling av lauvtre og spesielt eik. Produktspekteret strekker seg fra tørket grov plank til ferdige limtreemner. Alle råvarer skal stamme fra norsk skog, primært lokalt.

I 2024 ble Lauvverket AS tildelt Bedriftsutviklingsprisen i landbruket (BU-prisen). De har med utgangspunkt i en tradisjonell sørlandsgård utviklet en spennende bedrift innen treforedling. Koblingen direkte til Hamran Snekkerverksted sikrer god avsetning og verdiskaping i alle ledd. Samtidig trygger den stabile leveranser og topp kvalitet for snekkerverkstedet.

Arbeidsplassene er blitt mange og lønnsomheten er god. Lauvverket lever opp til prisens intensjoner og er et godt eksempel på bedriftsutvikling i praksis, sa Sveinung Hovstad under prisutdelingen.

5 Resultatvurderinger

5.1 Effektmålingen

Innovasjon Norge har de siste årene beregnet indikatorer for effekter av støtte for enkeltkunder ved å sammenlikne utviklingen hos kundene med utviklingen i liknende foretak som ikke har fått støtte fra Innovasjon Norge. Dette er en veletablert metode for å beregne slike effektindikatorer. Statistisk sentralbyrå utviklet metoden for IN, og gjennomførte de tre første målingene. I 2023 overtok Oslo Economics arbeidet etter SSB.

Sammenlikningsgrunnlaget eller kontrollgruppen for IN-kundene velges ved å finne foretak som likner så mye som mulig på kundene mht. størrelse, alder, næring og om kunden ligger i distriktspolitisk virkeområde eller ikke. For en god del IN-kunder er det ikke mulig å finne foretak som er like nok. Disse blir dermed ikke med i analysen.

Oslo Economics beregner verdier for fem indikatorer: Salgsinntekter, Antall årsverk, Produktivitet, Verdiskaping og Kapitalrentabilitet. Beregningene for salgsinntekter og antall årsverk baserer seg i større grad på objektive regnskapsstørrelser, enn de tre andre. Vi legger derfor størst vekt på disse. Resultatene som presenteres i det videre er beregnet på virksomheter som mottok støtte i årene 2014 – 2023. Detaljer om metode osv, vil fremkomme noe mer detaljert i Oppdragsgiverrapport 2024 som sendes fra IN sentralt til departementet noe senere i vår.

Innovasjon Norge. Det kan ikke nødvendigvis tolkes som en kausal sammenheng. Det kan ikke utelukkes at det er faktorer som ikke er tatt hensyn til som også påvirker den økonomiske utviklingen. For eksempel kan INs saksbehandlere være mer tilbøyelige til å godkjenne søkere som også i utgangspunktet ville gjort det bra, eller bedrifter som i utgangspunktet ville gjort det bra, kan være mer tilbøyelige til å oppsøke IN. Ikke desto mindre er Innovasjon Norge tilfreds med at våre kunder gjennomgående gjør det bedre enn kontrollgruppen.

Tabellen nedenfor viser beregnede verdier for Agder for indikatorene salgsinntekt og årsverk for oppdragene bank, innovasjon og landbruk, samt samlet for alle oppdrag.

Oppdrag	Indikator	Gjennomsnittlig årlig mervest i prosentpoeng	Signifikans
IN - Alle	Salgsinntekter	17,2	***
IN - Alle	Antall årsverk	3,3	**
B - Bank	Salgsinntekter	7,9	
B - Bank	Antall årsverk	1,9	
D - Distrikt	Salgsinntekter	17,7	***
D - Distrikt	Antall årsverk	3,7	
I - Innovasjon	Salgsinntekter	18,8	***
I - Innovasjon	Antall årsverk	2,5	
L - Landbruk	Salgsinntekter	0,2	
L - Landbruk	Antall årsverk	-2,5	

Samlet for alle oppdragene har INs kunder positiv utvikling sammenlignet med kontrollgruppen, særlig med hensyn til salgsinntekter. For antall årsverk er det negativt på et av oppdragene, men samlet positivt. Samlet for alle oppdragene har INs kunder positiv utvikling sammenlignet med kontrollgruppen, og her er også signifikansen god.

Den positive sammenhengen mellom INs innsats og foretakenes utvikling er en indikasjon på at det har positiv effekt å få støtte fra IN. Det kan ikke nødvendigvis tolkes som en kausal innovasjon Norge.no 21 sammenheng. Det kan ikke utelukkes at det er faktorer som ikke er tatt hensyn til som også påvirker den økonomiske utviklingen. Det må også bemerkes at signifikansen dessverre er noe lav på en del av indikatorene. Disse forbehold tatt, tyder det på at våre kunder gjennomgående gjør det bedre enn kontrollgruppen.

Siden det er noe dårlig signifikans for flere av Agder-tallene, tar vi også med en tabell nedenfor som viser funn for landet samlet, her med fokus på salgsinntekter, verdiskaping og produktivitet. Her er signifikansen god for de fleste oppdragene og indikatorene, og det tyder på at virksomheter som mottar støtte fra IN opplever betydelig høyere vekst enn kontrollbedriftene som ikke mottok støtte.

	Salgsinntekter	Verdiskaping	Produktivitet
Innovasjon Norge	15,8***	10,6***	6,0***
Innovasjonsoppdraget	20,3***	14,2***	7,5***
Distriktsoppdraget	10,8***	7,2***	4,7***
Landbruksoppdraget	8,0***	8,4***	6,6***
Bankoppdraget	7,4***	5,7***	1,7

***Estimat er statistisk signifikant med p-verdi lik 0,01 eller lavere. Det innebærer at det er minst 99 prosent sannsynlig at den faktiske verdien på indikatoren for denne perioden er høyere enn null.



Innovasjon Norge
Postboks 448 Sentrum, 0104 Oslo
Grev Wedels Plass 9, 0151 Oslo
Telefon 22 00 25 00